

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ  
НУРЛАТ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ СОВЕТЫ**



**КАРАР**

**«26» август 2022 ел**

**№ 121**

**Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Советы депутаты  
статусы турында Нигезләмәне раслау хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, муниципаль берәмлек уставы нигезендә, Нурлат муниципаль районы Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Советы депутаты статусы турында нигезләмәне расларга.
2. «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Советы депутаты статусы турында» Нигезләмәне раслау хакында 2005 елның 10 декабрэндәге 20 номерлы Нурлат муниципаль районы Советы карарын үз көчен югалткан дип танырга.
3. Әлеге карарны Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында <http://nurlat.tatarstan.ru/> бастырырга.
4. Бу карар бастырылган көннән үз көченә керә.
5. Әлеге карарның үтөлешен тикшереп торуну Нурлат муниципаль районы Советының жирле үзидарәгә һәм авыл хужалыгына ярдәм буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Татарстан Республикасы  
Нурлат муниципаль районы  
Советы Рәисе

А.С. Әхмәтшин

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Советы депутаты статусы турында  
нигезләмә

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Советы депутаты  
хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен гамәлгә  
ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрен билгели.

### **Статья 1. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Советы депутаты статусының хокукый нигезе**

1. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Советы депутаты статусы  
(алга таба – депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар,  
Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары, Нурлат  
муниципаль районы Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле  
тормышка ашыру өчен шартлар тудыра.

### **Статья 2. Депутат вәкаләтләре вакыты**

1. Депутатның вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган  
очраклардан тыш, яңа чакырылыш Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы  
Советы эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне  
оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы  
Федераль закон нигезендә Нурлат муниципаль районы Уставы белән билгеләнә.

### **Статья 3. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату**

1. Депутат вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә эшкә чикләнгән дәрәжәдә сәләтле дип тану;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип игълан итү;

5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

7) чит ил гражданының жирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы булган  
Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы йә чит  
ил гражданлыгы, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә башкасы  
каралмаган булса, Россия Федерациясе гражданы йә чит ил гражданы территориясендә  
даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә чит ил гражданы, Россия  
Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланган  
булырга хокукы булган чит ил гражданы гражданлыгы булса;

8) сайлаучылар фикере;

9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәتكә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан

хезмәтенә жибәрү;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда;

13) муниципаль район составында жирлек башлыгы, жирлекнең вәкиллеке органы депутаты буларак аның вәкаләтләрен туктату.

2. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Советы карары вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгәннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ө бу нигез Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Советы утырышлары арасында барлыкка килгән булса-мондый нигез барлыкка килгәннән соң өч айдан да соңга калмыйча.

3. Татарстан Республикасы югары вазыйфаи затының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килү көне булып Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Советына әлегә гариза кәргән көн тора.

#### **Статья 4. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе**

1. Депутатның Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Советы депутатының шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документы булган таныклығы, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында файдалана торган күкрәк билгесе бар.

2. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламасы Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Советы тарафыннан раслана.

#### **Статья 5. Депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары**

1. Депутат депутат эшчәнлеген бушатылмаган нигездә алып бара, үз депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара, Нурлат муниципаль районы Уставы белән билгеләнгән очраклардан тыш.

#### **Статья 6. Депутат эшчәнлегә формалары**

1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:

а) Нурлат муниципаль районы Советы утырышларында катнашу;

б) Нурлат муниципаль районы Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) Нурлат муниципаль районы Советы каравына; Нурлат муниципаль районы Советы карарлары проектларын кертү;

г) депутат таләбен кертү;

д) депутат мөрәжәгәте юнәлеше;

е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, жәмәгать берләшмәләренә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) гражданнар хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрү таләбе белән тиешле вазыйфаи затларга мөрәжәгать итү;

з) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре – фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территорияль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлегә шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Нурлат муниципаль районы Уставында, Нурлат муниципаль районы Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка формаларда да гамәлгә ашырылырга мөмкин.

### **Статья 7. Депутатның Нурлат муниципаль районы Советы утырышларында катнашу**

1. Депутат Нурлат муниципаль районы Советы утырышларында шәхсән катнаша.

2. Депутат Нурлат муниципаль районы Советы утырышларын үткөрү вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук Нурлат муниципаль районы Советы Регламенты нигезендә барлык кирәкле материалларны ала.

Нурлат муниципаль районы Советы утырышында катнаша алмасаң депутат бу турыда Нурлат муниципаль районы Башлыгына алдан хәбәр итә.

3. Депутат хокукы:

1) Нурлат муниципаль районы Советында комиссиядә һәм тиешле вазыйфаларда сайланырга һәм сайланырга;

2) Нурлат муниципаль районы Советы утырышларында карау өчен сораулар тәкъдим итәргә;

3) Нурлат муниципаль районы Советы тарафыннан оештырыла торган Нурлат муниципаль районы Советы тарафыннан сайлана торган (билгеләнә, килешә) вазыйфаи затлар кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер белдерергә;

4) хокукый актлар проектларын Нурлат муниципаль районы Советына хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә кертәргә;

5) көн тәртибенә куелган тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне, тикшерелә торган мәсьәләләрне карау тәртибе, карарлар проектларына һәм Нурлат муниципаль районы Советының башка актларына төзәтмәләр кертәргә;

6) Нурлат муниципаль районы Советы утырышында Нурлат муниципаль районының теләсә кайсы органының яки вазыйфаи затының чираттан тыш хисабын яки мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертәргә;

7) фикер алышуларда Нурлат муниципаль районы Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә катнашырга;

8) Нурлат муниципаль районы Советы утырышларында, аның фикеренчә, иҗтимагый әһәмияткә ия гражданныр мөрәҗәгәтләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрегезне нигезләү һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясау, белешмәләр һәм аңлатмалар бирү;

10) Нурлат муниципаль районы Советы утырышлары беркетмәләренең эчтәлегә белән танышырга.

4. Нурлат муниципаль районы Советы утырышында депутат әйткән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Нурлат муниципаль районы Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

### **Статья 8. Депутатның Нурлат муниципаль районы Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы**

1. Депутат Нурлат муниципаль районы Советы комиссияләре эшендә катнаша, аның эгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат үзе эгъза булмаган комиссия эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм киңәшмә тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

## **Статья 9. Депутатның Нурлат муниципаль районы Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы**

1. Депутат Нурлат муниципаль районы Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен аларның компетенциясе чикләрендә үтәргә тиеш.

2. Нурлат муниципаль районы Советы яисә аның комиссияләре кушуы буенча депутат Нурлат муниципаль районы Советы карарларын, жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, муниципаль берәмлек чикләрендәге оештыру-хокукый рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә оешмалар тарафыннан үтәлүне тикшерүдә катнаша.

3. Депутат йөкләмәне үтәү нәтижеләре турында Нурлат муниципаль районы советына яисә аның комиссиясенә хәбәр итә.

## **Статья 10. Депутат таләбе**

1. Депутат Нурлат муниципаль районы Советы утырышларында жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, Нурлат муниципаль районы Советы төзелә яки сайлана торган башка органнарның житәкчеләренә, Нурлат муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә үз компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча депутат таләбе белән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. **Депутат таләбе** - Нурлат муниципаль районы Советы карары буенча депутат таләбе буларак таныла торган депутат мөрәжәгате. Депутат таләбе турындагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма формада кертелә һәм Нурлат муниципаль районы Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә Нурлат муниципаль районы Советы утырышында игълан ителә.

3. Депутат таләбе жиберелгән жирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе аңа, Нурлат муниципаль районы Советы билгеләгән 30 көннән дә соңга калмыйча, язма рәвештә җавап бирергә тиеш. Җавап органның житәкчесе, вазыйфаи заты, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе аңа депутат таләбе жиберелгән, йә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Соратуның инициаторы сорату буенча куелган сорауларны карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы. Аларны карау көне турында сорау инициаторына алдан, әмма мәсьәләне караган көнгә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Нурлат муниципаль районы Советы Жирле үзидарә органына, жирле үзидарә органының вазыйфаи затына, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесенә Нурлат муниципаль районы Советы билгеләгән сөрәкка депутат кушуы буенча кабул ителгән карарның үтәләше турында язма җавап бирергә хокуклы.

## **Статья 11. Депутат мөрәжәгате**

1. Депутат мөрәжәгате буларак депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә язма формада мөрәжәгате, оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан ижтимагый берләшмәләргә һәм аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча депутатның депутат эшчәнлегенә бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язма рәвештә депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына мөрәжәгате санала.

2. Депутат мөрәжәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат мөстәкыйль рәвештә жиберелә.

3. Депутат мөрәжәгатьләрен дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары вазыйфаи затлары, оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә оешмалар һәм иҗтимагый берләшмәләр тарафыннан карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда башкарыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә җавап мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрнең асылында булырга тиеш һәм мөрәжәгать җибәрелгән вазыйфаи зат яки вәкаләтле зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

## **Статья 12. Депутатның сайлаучылар белән мөнәсәбәте**

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятие коллективлары, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгатьләрен карый, гражданны кабул итә, дәүләт хакимиятенең тиешле органнарына, җирле үзидарә органнарына һәм иҗтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук айга кимендә бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакуләм мәгълүмат чаралары аша үз эшчәнлегенә турында хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча түбәндәге чараларны күрә:

алардан кәргән тәкъдимнәрне, шикаятләрен карый, үз вәкаләтләре чикләрендә алардагы сорауларны дәрәҗәләргә ярдәм итә;

гражданны кабул итә;

жәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды эчендәге территорияләрдә үткәрелә, аларны тапшыру исемигә һәм тәртибе Нурлат муниципаль районы Советы тарафыннан билгеләнә.

Депутатның жәмәгатьчелек чарасы рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

## **Статья 13. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы**

1. Нурлат муниципаль районы Советы депутаты бергәләп эшчәнлек алып бару һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерү өчен төзелә торган депутат фракциясе яки төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләренә һәм башка депутат берләшмәләрен булдыру, теркәү һәм эшчәнлек тәртибе Нурлат муниципаль районы Советы Регламенты белән билгеләнә.

## **Статья 14. Депутатның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән мөнәсәбәте**

1. Депутат Нурлат муниципаль районы Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуны тәэмин итә торган хокукларга ия.

2. Нурлат муниципаль районы Советы депутатның сайлау округындагы, район Советындагы эше, Нурлат муниципаль районы Советының, аның органнарының карарларын һәм йөкләмәләрен үтәү турындагы хәбәрен тыңларга хокуклы.

3. Җирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка җирле үзидарә органнары эшчәнлегенә, икътисады һәм социаль үсеш программаларын үтәү барышы, депутат тәкъдимнәренә һәм критик кисәтүләрен буенча кабул ителгән чаралар турында хәбәр итәләр, депутат

тарафыннан законнарны, муниципаль берәмлекләренең вәкилләклә органнары эше практикасын, жәмәгатьчеләк фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

### **Статья 15. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул итүгә хокукы**

Депутат үз эшчәнлегә мәсьәләләре буенча Нурлат муниципаль районы территориясендә жирле үзидарә органнарының, предприятиеләрнең, оешмаларның, муниципаль миләк рәвешләрендәге учреждениеләрнең вазыйфаи затларын чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.

### **Статья 16. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы**

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан закон белән саклана торган яшерен булмаган депутат эшчәнлегенә бәйле мәсьәләләр буенча мәгълүмат алырга хокуклы.

### **Статья 17. Депутат вазыйфалары**

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гәмәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, район Уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итү;

3) сайлаучыларны даими, айга ким дигәндә бер тапкыр кабул итү;

4) оештыру-хокукый формасына карамастан, гражданның, оешмаларның, жәмәгать берләшмәләренең, дөүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының мәрәжәгатьләрен үз компетенциясе чикләрендә үзләренең жавапларын вакытында карарга һәм аларга жавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елына кимендә бер тапкыр хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гәмәлгә ашыруга бәйле чикләүләрен үтәргә;

7) "Коррупциягә каршы көрәш турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны, вазыйфаларны үтәргә;

8) әхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) закон белән саклана торган дөүләт һәм башка серне сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гәмәлгә ашыруга бәйле рәвештә үзенә билгеле гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы мәгълүматларны игълан итмәскә;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча, үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, район Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән вазыйфаларны башкара.

### **Статья 18. Депутат вәкаләтләрен гәмәлгә ашыруга бәйле чикләүләр**

1. Даими нигездә үз вәкаләтләрен башкаручы депутат түбәндәгеләргә хокуксыз:

1) шәхси яки ышанычлы шәхесләр аша эшқуарлык эшчәнлеге белән шөгильләнү;  
2) түбәндәге очрақлардан қала, коммерциячел яки коммерциячел булмаған оешма белән идарә итүдә катнашу:

а) сәяси партия, һөнәри берлек органы белән идарә итүдә, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында оештырылған башлангыч профсоюз оешмасының сайлау органында, съездда (конференциядә) яисә башка ижтимагый оешманың гомуми жыелышында, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларында, күчемсез милек милекчеләре ширкәтләрендә катнашу;

б) коммерцияле булмаған оешма белән идарә итүдә (сәяси партия идарәсендә, һөнәри берлек органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында оештырылған башлангыч профсоюз оешмасының сайлау органында, съездда (конференциядә) яки башка ижтимагый оешманың гомуми жыелышында, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларында, ширкәтләрдә катнашудан тыш) күчемсез милек милекчеләре) Татарстан Республикасы югары вазыйфаи затына алдан хәбәр ителгәннән бирле, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә) катнашу;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр советы Ассоциациясендә, муниципаль берәмлекләренң башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә бирү;

г) муниципаль берәмлек муниципаль берәмлек исемнән оешманы гамәлгә кую тәртибен йә муниципаль милектә булған акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торған муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлекнең идарә итү органнарында һәм Ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә гамәлгә куючы (акционер, катнашучы)булып тора торған оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен йә муниципаль милектә булған акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торған муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен тәкъдим итү;

д) федераль законнарда каралған башка очрақлар;

3) мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгильләнергә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм граждандлығы булмаған затлар ақчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаған булса;

4) Россия Федерациясенәң халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаған булса, идарә органнары, Попечительләр яки күзәтү советлары, чит ил коммерциячел булмаған хөкүмәтнеке булмаған оешмаларның башка органнары һәм Россия Федерациясе территориясендә эшләүче структур бүлекчеләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләрен башқаручы Депутат граждан административ яисә жинаять эше яисә административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очрақларыннан тыш) буларак катнаша алмый.

## **Статья 19. Депутат этикасы**

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын катгый үтәргә тиеш, шул исәптән:

1) Нурлат муниципаль районы Советы утырышларында билгеләнгән дисциплинаны һәм регламентны үтәргә;

2) башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм ул депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә кергән гражданнырга карата ихтирамсыз



мөнәсәбәтләргә юл куймаска;

3) депутат эшчәнлегә белән бәйлә булмаган максатларда, Дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон белән саклана торган башка серне үзенә депутатлык вәкаләтләрән башкару уңаеннан таныш булган белешмәләрне игълан итмәү һәм кулланмау;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелып, депутат статусын жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданныр эшчәнлегенә шәхсэн яки якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә йогынты ясау өчен файдаланмаска;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырга мөмкин булган гамәлләрдән, гаризалардан, гамәлләрдән тыелырга, шулай ук Нурлат муниципаль районы Советы абруена яки абруена зыян китерергә мөмкин булган конфликтлы хәлләрдән котылырга;

6) мәнфәгатьләр каршылыгына китерә яки китерә торган бурычларны үтәгәндә шәхси кызыксыну туганда бу турыда Нурлат муниципаль районы советына, Нурлат муниципаль районы Советы карары белән расланган төр типтә хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмауга юнәлдерелгән карарларын үтәргә;

7) Нурлат муниципаль районы Советы тарафыннан билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта Нурлат муниципаль районы Советы кушуы буенча депутатның үз үзен тотышы турындагы мәсьәлә тиешле комиссия тарафыннан карала.

## **Статья 20. Депутат эшчәнлеген башкару гарантияләре**

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре Нурлат муниципаль районы законнары, Уставы, Нурлат муниципаль районы Советының муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларын жинаять яки административ жаваплылыкка тарту, тоткарлау, арестлау, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, хат алышу өчен оператив-эзләү чаралары үткәргәндә, депутат хокукларын гарантияләү, аларны жинаять яки административ жаваплылыкка тарту, тоткарлау, тентү, сорау алу, аларга карата алар кулланган элемент чаралары, аларга караган документлар федераль законнар белән билгеләнгән башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу.

3. Депутат тавыш биргәндә белдерелгән фикер, позиция һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр өчен, шул исәптән вәкаләтләр срогы чыкканнан соң, жинаять яки административ жаваплылыкка тартыла алмый. Әлегә нигезләмә депутат тарафыннан гавами мыскыллау, яла ягу яки Федераль законда каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.